

Кирило Кожум'яка

Наталена Королева

КИРИЛО КОЖУМ'ЯКА

Старокиївська легенда

Тяжко журилися в цей день бояри, стоячи перед князем Володимиром. А він уже підписував грамоту: про те, що згоджується видати злому дев'ятиголовому змієві свою доньку Гориславу-Людмилу. Бо спустошує змій усі землі довколишні, чорторії у Дніпрі своїм хвостом викручує, морить своєю отрутою людей. І погрожує знищити Київ, якщо князь не віддасть йому доньку.

Завтра, до сходу сонця, має піти княжа донька до змія на відкуп своєї землі.

Плаче в палатах княгиня Анна — мати князівни, але не може за доньку заступитися.

А Горислава не плаче. Свою няню Євпраксію такими словами заспокоює:

— Чи ж гадаєш, няню-голубко, що змій за милосердя Боже дужчий?..

І одягається в дорогі одежі, як до шлюбу.

Біда на Київ прийшла, ще й на князя на Володимира.

Раннім ранком заплакали дзвони Десятинної церкви. А з княжих палат, пишних, мармурових, сумно, з плачами та жалібними співами проводжали кияни князівну.

Лише няні Євпраксії серед люду нема. Немає старенької і серед бояринь.

Стрімким спуском, що за княжим двором від хреста Апостола Андрія починається, квапиться Євпраксія на Боричів узвіз, до малої хатини, в якій живе на весь Київ славний Кирило Кожум'яка.

На щастя, Кирило був удома — дванадцять шкур м'яв своїми сильними руками богатир. Як почув, що трапилося — кинув шкури і пішов зі змієм битися. Ухопив жмут ременів — і пішов на берег Дніпра.

Висунув голови змій із води та й питає глузливо:

— Миритися чи битися?

Сам не ворухиться. Лише кінець хвоста, як кіт сердитий, звиває-скручує.

— Де вже з тобою, з поганцем, миритись? Битись іду!

Але змій аж сичить від сміху.

— Лінощі розморили мене. Бач, день ясний який... Тільки лежати та грітися!

— Я тебе підведу!

— Чи ж подужаєш? Ліпші за тебе були...

Та як ухопив Кирило за шкуру лускату. Мене в руках ті шкури, як волів. Скочив змій. Спінив хвилі хвостом. Високим стовпом угору воду метнув. Усі дев'ять голів на Кирила намірює, вогнем дихає,

отрутою кидає.

Дмухнув раз на Кирила, вдруге — а богатир відхилив вогонь. Реве змій від люті й гніву.

А з гори вже співи наближаються — ведуть князівну.

Кирило сирицю вхопив, "у три ремені" міцно скручену.

Розмахнувся вільною рукою. І накинув на всі дев'ять голів. Та й затягнув петлю. Аж гад очі вирячив. І впав у воду.

Вихопив ніж Кожум'яка і зняв зі змія шкуру.

Підійшов тут князь Володимир із усім людом київським, дякує Кирилові й пропонує йому руку своєї доньки.

Низенько Кирило князеві вклоняється.

— Не карай, ясний князю, за слово зухвале! Але ж князівну ніяково мені за жінку мати!

Показує руки мозолясті:

— Де ж князівні таку руку подати! І з ганьби-упокорення смертю загинула б донька твоя, коли б довелося їй кулешу варити, мені одержу випрати...

— Не буде в цім потреби! — всміхається Володимир. — Віднині боярином станеш...

— Бояр маєш, княже-господине, й без мене багато! А Кирила Кожум'яку одного. Ким був — тим залишуся, ясний володарю. Коли ж княжою ласкою хочеш обдарувати, то нехай дім мій, де живе мій рід — доки Київ Києвом, — Кожум'яками прозивається. Щоб рід мій про те пам'ятав, з якого кореня вийшов...